

Kinh tế thế giới: Nhìn lại năm 2022 và triển vọng năm 2023

TS. NGUYỄN NGỌC MẠNH*

Viện nghiên cứu Châu Mỹ

- NGÀY NHẬN BÀI: 14/12/2022 ● NGÀY GỬI PHẢN BIỆN: 20/12/2022
- NGÀY DUYỆT ĐĂNG: 28/12/2022

Tóm tắt: Có thể thấy, năm 2022 thế giới đang phải trải qua một giai đoạn chưa từng có, với hàng loạt các cuộc khủng hoảng chồng chéo, từ những căng thẳng địa chính trị, xung đột, lạm phát gia tăng, gián đoạn nguồn cung, cho tới các cuộc khủng hoảng về năng lượng và lương thực. Những thách thức này đã tạo ra một môi trường không thuận lợi cho tăng trưởng kinh tế, thương mại và đầu tư toàn cầu. Đồng thời cũng tạo ra những biến động ngoài dự đoán đối với các thị trường vốn, tài chính, tiền tệ trên toàn cầu. Sau đại dịch Covid-19, nguồn cung hàng hóa toàn cầu không bắt kịp sự gia tăng của nhu cầu tiêu dùng, khiến giá cả leo thang trên toàn thế giới. Tăng trưởng kinh tế toàn cầu gặp nhiều thách thức hơn khi cuộc xung đột Nga - Ukraine bùng phát và thảm họa tự nhiên làm giá năng lượng và lương thực gia tăng. Việc nhiều nước thực thi chính sách tiền tệ thắt chặt để chống lạm phát đã khiến các điều kiện tài chính toàn cầu ngày càng xấu đi và sự lo lắng về rủi ro ngày càng tăng.

Từ khóa: kinh tế thế giới, tăng trưởng, thương mại, đầu tư, tài chính, toàn cầu

TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ THẾ GIỚI NĂM 2022 KÉM LẠC QUAN. THEO TỔ CHỨC HỢP TÁC VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ (OECD), NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI SẼ CHỈ TĂNG TRƯỞNG 3,1% TRONG NĂM NAY, GIẢM MẠNH SO VỚI MỨC TĂNG TRƯỞNG MẠNH MỀ 5,9% CỦA NĂM 2021.

Sau hai năm chìm trong đại dịch COVID-19 với sự xuất hiện của nhiều biến thể virus nguy hiểm, kinh tế toàn cầu được kỳ vọng bắt đầu phục hồi từ năm 2022. Tuy nhiên, cuộc xung đột Nga – Ukraine nổ ra từ tháng 2/2022 cùng với tình trạng giá cả tăng cao đã làm gia tăng áp lực lạm phát, buộc các Ngân hàng Trung ương (NHTW) tại nhiều nước phải tăng lãi suất, làm cho điều kiện tài chính thắt chặt ở hầu hết các

* Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

khu vực và điều này đã cản trở tiến trình phục hồi kinh tế thế giới. Rủi ro kinh tế tăng cao và việc cân bằng chính sách trở thành thách thức chưa từng có trong lịch sử.

Về tăng trưởng

Do lãi suất cao và lạm phát cao, bên cạnh đó, là tác động của cuộc chiến của Nga chống lại Ukraine khiến nền kinh tế thế giới dự kiến sẽ chỉ đạt mức tăng trưởng khiêm tốn trong năm nay và thậm chí còn tăng trưởng chậm hơn nữa vào năm 2023. OECD dự đoán năm tới sẽ còn tồi tệ hơn: Nền kinh tế toàn cầu sẽ chỉ tăng trưởng 2,2%.

Đối với Mỹ, sau hai quý tăng trưởng âm, *kinh tế Mỹ năm 2022 hồi phục nhẹ*, mức 0,5% trong quý III/2022 so với quý trước. Tỷ lệ lạm phát của nước này trong tháng 11/2022, tiếp tục giảm xuống còn 7,1% (so với mức 7,7% trong tháng 10). Tuy vậy, mức giảm xuống này vẫn còn hạn chế so với những nỗ lực tăng lãi suất của Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (Fed) kể từ đầu năm. Hiện tại, Fed đã tăng lãi suất 7 lần liên tiếp, đưa mặt bằng lãi suất cho vay qua đêm lên khoảng 4,25-4,5%, mức cao nhất kể từ năm 2007. Trong dự báo mới nhất của mình, OECD dự đoán rằng nỗ lực mạnh mẽ của Fed nhằm chế ngự lạm phát bằng lãi suất cao hơn sẽ khiến nền kinh tế Mỹ có thể rơi vào suy thoái trong thời gian tới.

Khu vực đồng Euro, *tốc độ tăng trưởng đã giảm đáng kể, chủ yếu do xung đột quân sự Nga - Ukraine*. Khu vực này là nơi dễ bị tổn thương nhất bởi cuộc chiến, do vị trí địa lý và sự phụ thuộc nặng nề - mặc dù đã giảm đi nhiều - vào việc nhập khẩu nhiên liệu hóa thạch. Nhờ việc đại dịch COVID-19

NĂM 2022 NỀN KINH TẾ LỚN NHẤT THẾ GIỚI (MỸ), CHỈ TĂNG TRƯỞNG 1,8% (GIẢM MẠNH SO VỚI 5,9% VÀO NĂM 2021), VÀO NĂM 2023 LÀ 0,5% VÀ 1% VÀO NĂM 2024. HẦU HẾT CÁC NHÀ KINH TẾ DỰ ĐOÁN MỸ SẼ BƯỚC VÀO ÍT NHẤT MỘT CUỘC SUY THOÁI NHẸ VÀO NĂM TỚI. LẠM PHÁT CỦA MỸ, MẶC DÙ GIẢM TỐC NHƯNG VẪN CAO HƠN NHIỀU SO VỚI MỤC TIÊU HÀNG NĂM 2% CỦA FED VÀO NĂM TỚI VÀ CÓ THỂ KÉO SANG ĐẾN CẢ NĂM 2024.

được kiểm soát, các hoạt động du lịch, ăn uống, vui chơi giải trí đã được thúc đẩy trở lại, thúc đẩy chi tiêu trong khu vực. Tuy nhiên, lạm phát kéo dài đã gây suy giảm sức mua của các hộ gia đình, làm gia tăng tâm lý tiết kiệm và tích trữ. Chi tiêu cao hơn cũng đi kèm với chi phí đi vay ngày một tăng. Theo IMF, tăng trưởng GDP khu vực đồng Euro đạt 2,6%, điều chỉnh giảm 0,2 điểm phần trăm so với dự báo đưa ra trong tháng 4/2022.

Tại Nhật Bản, nền kinh tế đã chứng kiến sự sụt giảm tăng trưởng giảm hồi quý 3/2022, lần đầu tiên sau 4 quý liên tiếp. Nguyên nhân chủ yếu do tiêu dùng cá nhân tăng trưởng chậm trước tác động của lạm phát và Nhật Bản phải nhập siêu trong bối cảnh đồng JPY mất giá kỷ lục. Theo Văn phòng nội các Nhật Bản ngày 15/11, tổng sản phẩm GDP nước này đã giảm 0,3% trong quý 3/2022, tương đương mức giảm tăng trưởng kinh tế hằng năm là 1,2%. Đây là mức giảm tăng trưởng khá lớn so với hồi quý 2/2022 là 4,6%.

Tại Trung Quốc, sự bùng phát COVID-19 và phong tỏa ở nhiều địa phương, cũng như cuộc khủng hoảng thị trường bất động sản ngày càng trầm trọng, đã kìm hãm hoạt động kinh tế ở đất nước này. Các vấn đề trong lĩnh vực bất động sản của Trung Quốc vẫn tiếp tục có tác động tiêu cực lên hệ thống tài chính và đầu tư tại thị trường trong nước, kéo tăng trưởng kinh tế đi xuống. Bên cạnh đó, sự gia tăng các ca nhiễm COVID-19 mới trong những tháng cuối năm 2022 đã tiếp tục làm giảm sức tiêu thụ của thị trường cũng như sức chống chịu của doanh nghiệp. Nguy cơ bùng phát các đợt dịch mới cùng thị trường bất động sản gần như đóng băng và tăng trưởng toàn cầu chậm lại đang khiến sự phục hồi kinh tế của Trung Quốc chắc chắn sẽ bị suy yếu trong ngắn hạn.

Đối với các nước ở khu vực Châu Á: Theo IMF, trong bối cảnh Trung Quốc áp đặt biện pháp phong tỏa chống dịch, khủng hoảng Ukraine tiếp diễn và khu vực đang đối mặt với sức ép do lạm phát, tăng trưởng kinh tế đối với khu vực châu Á năm 2022 là 4,4%. Trong đó, dự báo tăng trưởng của Ấn Độ chỉ đạt mức 6,8% trong năm 2022 do thị trường xuất khẩu bị ảnh hưởng mạnh. Đặc biệt, đối với nhóm OPEC, việc giá dầu tăng đang mang lại các lợi ích kinh tế mạnh mẽ. Riêng Saudi Arabia được dự báo sẽ đạt mức

tăng trưởng GDP 7,6% trong năm 2022. Với các nước Đông Nam Á, tăng trưởng của nhóm “ASEAN-5” (gồm Indonesia, Malaysia, Philippines, Thái Lan và Singapore) được cho là sẽ vào khoảng 5,3%, tăng so với mức suy giảm 3,4% năm 2021. Một số nền kinh tế tại khu vực như Việt Nam, Philippines và Indonesia đang phục hồi mạnh mẽ sau đại dịch.

Điều đặc biệt của kinh tế thế giới năm 2022 là các nền kinh tế phát triển đang phải chịu đựng mức lạm phát rất cao, từ đó lan sang các nền kinh tế mới nổi và đang phát triển. Lạm phát toàn cầu được dự báo sẽ tăng từ 4,7% vào năm 2021 lên 8,8% vào năm 2022, nhưng sẽ giảm xuống 6,5% vào năm 2023 và 4,1% vào năm 2024. Chính sách tiền tệ chung hiện nay là ưu tiên mục tiêu kiềm chế lạm phát và chính sách tài khóa chung đang theo hướng tìm cách hỗ trợ người dân giảm áp lực chi phí sinh hoạt trong khi vẫn phối hợp chặt chẽ với với chính sách tiền tệ. Các chính phủ đang nỗ lực điều tiết nền kinh tế bằng cách cải thiện năng suất và nới lỏng các hạn chế về nguồn cung. Hoạt động hợp tác đa phương là rất cần thiết để đẩy nhanh quá trình chuyển đổi năng lượng xanh và làn sóng phi toàn cầu hóa đang tiến thêm những bước mới.

VỀ THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ

Thương mại và đầu tư toàn cầu phục hồi

NỀN KINH TẾ LỚN THỨ BA THẾ GIỚI (NHẬT BẢN) ĐÃ PHẢI VẬT LỘN ĐỂ PHÁT TRIỂN, KHI VỪA MỚI DỠ BỎ CÁC BIỆN PHÁP KIỂM CHẾ COVID-19 THỜI GIAN GẦN ĐÂY, ĐỒNG THỜI PHẢI ĐỐI MẶT VỚI ÁP LỰC NGÀY CÀNG TĂNG TỪ LẠM PHÁT TOÀN CẦU. THEO IMF TĂNG TRƯỞNG GDP CỦA NỀN KINH TẾ NHẬT BẢN CHỈ ĐẠT 1,7% TRONG NĂM 2022.

chậm và gặp nhiều khó khăn do ảnh hưởng của cuộc xung đột Nga - Ukraine và sự trở lại của dịch Covid-19. Cuộc xung đột Nga - Ukraine khiến mặt bằng giá hàng hóa, dịch vụ tăng đặc biệt là giá năng lượng và hàng hóa sơ cấp. Đồng thời, lãi suất tăng và việc cắt giảm các gói kích thích kinh tế tác động tiêu cực đến tăng trưởng thương mại trong năm 2022.

Tuy nhiên, trong bức tranh màu xám của kinh tế thế giới năm 2022 nhiều nhân tố tích cực cũng được chỉ ra. Chẳng hạn như, việc Trung Quốc dỡ bỏ các lệnh phong tỏa Covid-19 đã khiến các chuyến hàng qua các cảng của Trung Quốc tăng lên mạnh mẽ.

Đáng chú ý, các hiệp định thương mại được ký kết gần đây như Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện khu vực châu Á - Thái Bình Dương (RCEP) và Hiệp định Thương mại tự do lục địa châu Phi (AfCFTA) “sẽ thành hiện thực”, từ đó mang lại nhiều thành quả và tạo đà tích cực cho toàn bộ hệ thống thương mại quốc tế, báo cáo của UNCTAD nhấn mạnh.

Đối với đầu tư toàn cầu, số liệu của FDI Markets cho thấy, trong nửa đầu năm 2022, các dự án cấp mới trên toàn cầu đã giảm 3,8% so với cùng kỳ năm trước. Tuy nhiên, so với cùng kỳ, các dự án lớn gia tăng (là các khoản đầu tư lớn hơn 1 tỷ USD), góp phần làm tăng 26% chi phí vốn đầu tư (CapEx). Các chính sách nới lỏng tài chính và các gói kích thích tại mỗi quốc gia là động lực thúc đẩy dòng vốn FDI toàn cầu. Đầu tư của một số ngành đã bùng nổ mạnh mẽ. Trong đó, các doanh nghiệp vận tải đã mở rộng năng lực để cải thiện tình trạng tắc nghẽn do đại dịch gây ra, cùng với đó là sự gia tăng

THEO IMF NÊN KINH TẾ TRUNG QUỐC TIẾP TỤC SUY GIẢM MẶC DÙ CÓ SỰ PHỤC HỒI SAU CÁC ĐỢT PHONG TỎA VÀO NỬA CUỐI NĂM 2022, THEO ĐÓ TĂNG TRƯỞNG GDP CỦA QUỐC GIA NÀY CHỈ ĐẠT KHOẢNG 3,3% NĂM 2022.

của các dự án mới tập trung trong lĩnh vực phần mềm, CNTT và dịch vụ tài chính.

Mặc dù nhiều nhà đầu tư mong muốn đa dạng mạng lưới sản xuất và phân phối tại các nước Đông Nam Á, nhưng có rất ít giải pháp để thực hiện, vì năng lực hạn chế của các quốc gia này. Các nhà đầu tư luôn phân tích, đánh giá rất thận trọng trong thay đổi cơ hội tăng trưởng chiến lược khi dịch chuyển cơ sở sản xuất đến các nền kinh tế mới nổi khác. Đặc biệt, các nhà đầu tư luôn cân nhắc, so sánh các yếu tố về năng lực và chi phí đầu vào, như chi phí gia công, lao động, vận tải ở các nước khác so với Trung Quốc trước khi đưa ra kế hoạch dịch chuyển đầu tư (WTO, 2022).

Áp lực giá cả và lạm phát

Một trong những thách thức nghiêm trọng nhất đối với kinh tế toàn cầu năm 2022 đó là làn sóng lạm phát dâng cao ở hầu khắp các quốc gia trên thế giới. Từ những nền kinh tế mà lạm phát phi mã đã trở thành một vấn đề cố hữu cho tới các quốc gia vốn luôn ám ảnh với bài toán giảm phát trong nhiều năm qua đều đang gồng mình trước những đợt sóng lạm phát của năm 2022.

Tính chung cả năm 2022, lạm phát toàn cầu ước tính sẽ rơi vào khoảng 8,8%, gần

gấp đôi so với tỷ lệ 4,7% của năm 2021, trong đó, nhiều nền kinh tế đã ghi nhận mức lạm phát lịch sử, cao kỷ lục trong nhiều thập kỷ qua (IMF, 2022).

Tại Mỹ - quốc gia đón nhận làn sóng lạm phát sớm nhất trong số các nền kinh tế phát triển, CPI trong tháng 10/2022 đã tăng 7,7% so với cùng kỳ năm 2021 và dự đoán sẽ đạt đỉnh 8% trong cả năm 2022 – mức lạm phát kỷ lục kể từ đầu những năm 1980 (Euromonitor International, 2022). Diễn biến lạm phát ở khu vực đồng tiền chung châu Âu eurozone cũng không mấy khả quan khi CPI tháng 10/2022 cũng lên tới 10,7% (Eurostat, 2022).

Tại các nền kinh tế đang phát triển và mới nổi, bức tranh lạm phát có sự đan xen các mảng màu sáng tối giữa các quốc gia. Lạm phát của Ấn Độ sẽ rơi vào khoảng 7% trong năm 2022, chủ yếu bắt nguồn từ nguyên nhân giá năng lượng và lương thực tăng cộng hưởng với xu hướng tăng trưởng tiêu dùng ở khu vực nông thôn. Trong khi đó, Trung Quốc lại đang kiểm soát khá tốt tình hình khi lạm phát của nước này vẫn ở mức trung bình 2,5% trong năm 2022. Sự miễn nhiễm của Trung Quốc trước cơn bão lạm phát toàn cầu xuất phát từ nhu cầu về nguyên vật liệu đầu vào cho ngành xây dựng vẫn chưa phục hồi, chuỗi cung ứng

nội địa được duy trì tương đối ổn định và thành công của Chính phủ trong việc kiềm chế đà tăng giá của các mặt hàng chủ chốt (Euromonitor International, 2022). Tại Nga, tỷ lệ lạm phát trong tháng 10/2022 đạt 12,6% so với cùng kỳ năm ngoái và sẽ dao động từ 11-13% trong cả năm 2022 (Trading Economics, 2022). Lạm phát của Nga cũng đã tăng vọt kể từ tháng 3/2022 ngay sau khi Nga phát động chiến dịch quân sự đặc biệt ở Ukraine. Giá cả một số mặt hàng chủ chốt của Nga cũng tăng mạnh trước các đòn trừng phạt liên tiếp của phương Tây.

Như vậy, áp lực lạm phát lan rộng trên toàn cầu nhìn chung bắt nguồn từ nhiều nguyên nhân: i) Giá năng lượng leo thang do nguồn cung bị thu hẹp/đình trệ trước tác động của cuộc chiến Nga – Ukraine. Trong khi nhu cầu năng lượng toàn cầu đang gia tăng đột biến để tái khởi động hoạt động sản xuất sau đại dịch thì việc các quốc gia cắt giảm, thậm chí ngừng nhập khẩu dầu thô và khí đốt từ Nga như một đòn trừng phạt nhắm vào quốc gia này đã khiến nguồn cung năng lượng toàn cầu sụt giảm mạnh. Khan hiếm năng lượng không chỉ tác động trực tiếp tới giá cả năng lượng, giá ga, giá điện sinh hoạt, mà còn làm gia tăng chi phí, thậm chí ngưng trệ hoạt động

TRONG NĂM 2022, YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG LỚN NHẤT ĐẾN THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ TOÀN CẦU LÀ VẤN ĐỀ PHI TOÀN CẦU HÓA VÀ SỰ SỤT GIẢM NHU CẦU TIÊU DÙNG CỦA THẾ GIỚI. BẤT CHẤP THƯƠNG MẠI THẾ GIỚI ĐANG RẤT CẦN NGUYÊN LIỆU GIÁ RẺ TỪ NGA, KHẢ NĂNG SẢN XUẤT MẠNH MẼ CỦA TRUNG QUỐC VÀ NĂNG LỰC TÀI CHÍNH LẤN CÔNG NGHỆ CỦA MỸ, THÌ HIỆN NAY CÁC QUỐC GIA NÀY VẪN CHƯA TÌM ĐƯỢC TIẾNG NÓI CHUNG TRONG NHIỀU VẤN ĐỀ.

của các ngành công nghiệp thâm dụng năng lượng như giao thông vận tải, sản xuất sản phẩm nhựa và hóa chất, sản xuất điện... - những đầu vào thiết yếu trong hầu hết các lĩnh vực sản xuất. Hệ quả là chuỗi cung ứng toàn cầu gián đoạn, dẫn tới giá cả hàng hóa và dịch vụ bị đẩy lên cao; ii) Giá lương thực, thực phẩm cũng chứng kiến mức tăng kỷ lục trong bối cảnh xung đột Nga – Ukraine bùng phát bởi đây là hai thị trường xuất khẩu lúa mì, ngũ cốc và phân bón chủ yếu của thế giới; iii) Nhu cầu tiêu thụ hàng hóa gia tăng sau hai năm đại dịch cộng với nhiều lao động bị thất nghiệp trong đại dịch đã quay trở lại làm việc khiến thu nhập và nhu cầu chi tiêu phục hồi; iv) Hệ quả của chính sách tài khóa nới lỏng với các gói cứu trợ và kích thích kinh tế hào phóng của nhiều quốc gia trong suốt hai năm phòng chống dịch bệnh, nhất là ở các quốc gia phát triển.

Xu hướng thắt chặt điều kiện tài chính toàn cầu

Trong năm 2022, các điều kiện tài chính toàn cầu ngày càng xấu đi, phản ánh chính sách thắt chặt tiền tệ trên toàn thế giới và sự lo lắng về rủi ro ngày càng tăng. Tại nhiều nước, tình trạng lạm phát gia tăng đã khiến các ngân hàng trung ương phản ứng mạnh mẽ hơn, dẫn đến thắt chặt các điều kiện tài chính. Thị trường chứng khoán ở nhiều nơi trên thế giới đã giảm mạnh, lợi suất trái phiếu danh nghĩa tăng, đồng đô la Mỹ tăng giá đáng kể. Để kiềm chế đà tăng của lạm phát, hàng loạt quốc gia trên thế giới đã thực thi chính sách tiền tệ thắt chặt, liên tục nâng lãi suất trong suốt năm 2022.

Mỹ không phải là quốc gia đầu tiên tăng

lãi suất trong năm 2022, song với vai trò là đồng tiền chủ chốt trong hệ thống thương mại và tài chính quốc tế, quyết định nâng lãi suất của FED vào tháng 3/2022 đã khơi mào cho những biến động trên thị trường tài chính toàn cầu. Tính tới tháng 12/2022, FED đã tăng lãi suất tổng cộng bảy lần trong năm 2022, từ 0,25% lên 4,50%.

Sau quyết định nâng lãi suất của FED vào tháng 3/2022, xu hướng tăng lãi suất trên toàn thế giới chính thức được kích hoạt khi một loạt các ngân hàng trung ương của châu Âu, Anh, Hàn Quốc, Singapore, Ấn Độ, Malaysia... đồng loạt tăng lãi suất lên những mức kỷ lục mới. Lãi suất của EU đã cán mốc 2% - cao nhất kể từ thời điểm tháng 1/2009; trong khi đó lãi suất của Anh cũng trở lại mốc 3% sau gần 15 năm kể từ thời điểm tháng 06/2008. Tương tự Anh, Ngân hàng trung ương Hàn Quốc cũng đã tăng lãi suất tới 7 lần trong năm 2022, từ 1,25% vào tháng 1/2022 lên 3,25% cuối tháng 11/2022. Mặc dù hướng tới mục tiêu hạ nhiệt lạm phát, song xu hướng chính

NĂM 2023, NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI SẼ ĐỐI MẶT NHIỀU THÁCH THỨC, VỚI ĐỘNG THÁI NỔI BẬT LÀ TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ CHẬM DẪN VÀ NHIỀU NƯỚC GIẢM SÂU, THẬM CHÍ MỘT SỐ QUỐC GIA CÓ THỂ SẼ BƯỚC VÀO THỜI KỲ SUY THOÁI. BẤT CHẤP SỰ PHỤC HỒI CỦA NHIỀU NGÀNH DỊCH VỤ SAU ĐẠI DỊCH, ĐẶC BIỆT LÀ DỊCH VỤ DU LỊCH, NHỮNG RỦI RO ĐỊA CHÍNH TRỊ, ĐỊA KINH TẾ ĐAN XEN KHIẾN BỨC TRANH KINH TẾ TOÀN CẦU KHẢ NĂNG CAO SẼ VẪN TIẾP TỤC U ẦM TRONG NĂM 2023.

sách thắt chặt tiền tệ ở nhiều quốc gia, đặc biệt là các động thái tăng lãi suất liên tiếp của Fed đã đẩy thị trường tài chính toàn cầu đứng trước nhiều biến động và rủi ro.

Triển vọng kinh tế thế giới năm 2023

Năm 2023, nền kinh tế thế giới sẽ đối mặt nhiều thách thức, với động thái nổi bật là tăng trưởng kinh tế chậm dần và nhiều nước giảm sâu, thậm chí một số quốc gia có thể sẽ bước vào thời kỳ suy thoái. Bất chấp sự phục hồi của nhiều ngành dịch vụ sau đại dịch, đặc biệt là dịch vụ du lịch, những rủi ro địa chính trị, địa kinh tế đan xen khiến bức tranh kinh tế toàn cầu khả năng cao sẽ vẫn tiếp tục u ám trong năm 2023.

Theo báo cáo của Ngân hàng thế giới (WB) phát hành vào tháng 9/2022, hơn 90% các nền kinh tế phát triển, 80% các nền kinh tế đang phát triển và thị trường mới nổi đều bị hạ dự báo tăng trưởng cho năm 2022 và 2023. Đặc biệt, nhiều quốc gia đang phải đối mặt hoặc có nguy cơ mắc nợ trong bối cảnh lạm phát toàn cầu gia tăng và lãi suất tăng cao.

Còn theo Quỹ Tiền tệ quốc tế, thế giới đang ở trong giai đoạn “rất mong manh”, với tốc độ tăng trưởng kinh tế ngày một chậm lại, lạm phát tiếp tục gia tăng. Năm 2023, GDP toàn cầu chỉ tăng 2,7%; Khu vực đồng euro chỉ tăng 0,5%. Đặc biệt, trong năm 2023, cả Đức và Italia sẽ trở thành những nền kinh tế phát triển đầu tiên ghi nhận tăng trưởng âm (Đức sẽ giảm 0,3% và Italia sẽ giảm 0,2%). Các nền kinh tế phát triển chỉ tăng 1,1% trong năm 2023, riêng Mỹ tăng chỉ tăng ở mức 1%. Trung Quốc dự kiến sẽ tăng 4,4%. Các nền kinh tế đang trở dậy tăng trưởng năm 2023 đều ở mức

TUY NHIÊN, NĂM 2023 NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI VẪN HỨA HẸN CÓ NHỮNG ĐIỂM SÁNG. NHIỀU CHUYÊN GIA CHO RẰNG, CHÂU Á SẼ LÀ KHU VỰC TĂNG TRƯỞNG TÍCH CỰC TRONG NĂM 2023 VÀ TRỞ THÀNH “BỆ ĐỠ” CHO TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ TOÀN CẦU. CÁC NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG MỚI NỔI LỚN CỦA CHÂU Á CHIẾM GẦN 3/4 MỨC TĂNG TRƯỞNG GDP TOÀN CẦU VÀO NĂM 2023.

3,7%. Cũng theo IMF, năm 2023 có 25% khả năng tăng trưởng kinh tế toàn cầu sẽ giảm xuống dưới mức 2% và hơn 1/3 nền kinh tế toàn cầu sẽ chứng kiến hai quý liên tiếp tăng trưởng âm, trong khi ba nền kinh tế lớn nhất - Mỹ, Liên minh châu Âu và Trung Quốc - sẽ tiếp tục tăng trưởng chậm lại.

Ngoài ra, trong năm 2023 kinh tế thế giới cũng sẽ ghi nhận một số động thái mới, như tâm lý người tiêu dùng toàn cầu, đặc biệt là ở nhóm các nước phát triển đang xuống thấp. Tại Mỹ, khảo sát của Đại học Michigan cho thấy người Mỹ đang có mức lạc quan tiêu dùng xuống thấp. Tâm lý người tiêu dùng Mỹ đã xuống thấp kể từ khi đại dịch COVID-19 bùng phát và mức hiện nay đang gần mức của thời kỳ khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008. Đây là mức suy giảm mạnh thứ 3 của Chỉ số Tâm lý người tiêu dùng trong lịch sử khảo sát của tổ chức này. Lần giảm mạnh thứ 2 xảy ra trong thời gian nền kinh tế ngừng hoạt động vào tháng 4/2020 (-19,4%) và lần giảm mạnh nhất là ở giai đoạn khủng hoảng tài chính toàn cầu tháng 10/2008 (-18,1%). Nguyên nhân gây sụt giảm niềm

tin của người tiêu dùng Mỹ bao trùm tất cả các khía cạnh của nền kinh tế, từ tài chính cá nhân đến triển vọng của nền kinh tế, bao gồm cả lạm phát và thất nghiệp.

Sự suy giảm tâm lý này không chỉ diễn ra tại Mỹ mà còn tại nhiều nền kinh tế khác, chủ yếu do người dân bị bào mòn tiền tiết kiệm bởi giá cả sinh hoạt cao và sự mất niềm tin vào năng lực quản lý của các chính phủ. Chỉ số Tâm lý người tiêu dùng được coi là một chỉ báo hàng đầu về hoạt động kinh tế và sự sụt giảm mạnh thường xảy ra trước hoặc xảy ra trong giai đoạn đầu của suy thoái.

Tuy nhiên, nền kinh tế thế giới vẫn còn có những điểm sáng. Nhiều chuyên gia cho rằng, châu Á sẽ là khu vực tăng trưởng tích cực trong năm 2023 và trở thành “bệ đỡ” cho tăng trưởng kinh tế toàn cầu. Các nền kinh tế thị trường mới nổi lớn của châu Á chiếm gần 3/4 mức tăng trưởng GDP toàn cầu vào năm 2023.

Một trong những nền kinh tế được kỳ vọng là Ấn Độ, dự đoán sẽ đạt tốc độ tăng trưởng cao thứ hai thế giới, ở mức 5,7% vào năm 2023. Ấn Độ đang bước vào giai đoạn “vàng” cho tăng trưởng kinh tế nhờ nắm giữ tiềm năng tăng trưởng dài hạn, đó là nhân tố nhân khẩu học và lao động. Nhờ vậy, họ hưởng trọn lợi thế khi tỷ trọng đầu tư nước ngoài so với GDP ở Ấn Độ đã vượt qua Trung Quốc. Hiện Ấn Độ là quốc gia duy nhất ngoài Trung Quốc có thể tổ chức sản xuất quy mô lớn với chi phí rẻ. Nước này cũng đang ở vị trí sẵn sàng trở thành công xưởng của thế giới khi thực hiện các chính sách cắt giảm thuế thu nhập doanh nghiệp, khuyến khích đầu tư và chi tiêu

cho cơ sở hạ tầng. Chỉ riêng trong lĩnh vực kinh tế số, thị trường nước này cũng đạt giá trị 800 tỷ USD vào năm 2030, tức là tăng gấp 10 lần so với năm 2020. Mặc dù vậy, Ấn Độ vẫn đang được kỳ vọng sẽ có nhiều đóng góp tích cực cho tăng trưởng kinh tế thế giới trong năm 2023 nhờ sự dịch chuyển của chuỗi cung ứng toàn cầu hiện nay về phía khu vực Nam Á và Đông Nam Á.

KẾT LUẬN

Về tổng thể, có thể thấy, dù các quốc gia đã bước vào thời kỳ phục hồi sau đại dịch, song tăng trưởng và tính ổn định của kinh tế toàn cầu vẫn còn rất mong manh. Diễn biến phức tạp của dịch bệnh tại Trung Quốc và đặc biệt là cuộc chiến của Nga tại Ukraine đang mở ra nhiều rủi ro hiện hữu về những đợt suy thoái bao phủ nền kinh tế toàn cầu.

NĂM 2023, DỰ ĐOÁN THẾ GIỚI VẪN CHƯA THỂ THOÁT KHỎI CUỘC KHỦNG HOẢNG NĂNG LƯỢNG KHI GIÁ DẦU THÔ DỰ BÁO SẼ CÒN Ở MỨC CAO. CUỘC KHỦNG HOẢNG NĂNG LƯỢNG NÀY CÓ THỂ KÉO DÀI VÀ TƯƠNG ĐỐI KHÓ DỰ ĐOÁN, BẤT CHẤP VIỆC NHU CẦU DẦU MỎ CỦA THẾ GIỚI NĂM 2023 CÓ THỂ HẠ XUỐNG DO NHU CẦU SẢN XUẤT GIẢM VÀ NGUỒN CUNG DẦU MỎ ĐƯỢC ĐA DẠNG HÓA. DÒNG TIỀN ĐẦU TƯ TOÀN CẦU ĐANG CÓ XU HƯỚNG TÌM KIẾM NHỮNG NƠI TRÚ ẨN AN TOÀN, ĐỒNG THỜI SẴN SÀNG ĐÓN ĐẦU CÁC CƠ HỘI THU MUA TÀI SẢN GIÁ RẺ TRÊN THẾ GIỚI. XU HƯỚNG THU HẸP SẢN XUẤT, SA THẢI LAO ĐỘNG SẼ CÒN TIẾP DIỄN TẠI NHIỀU NƠI TRONG NĂM 2023.

Đối với các chính phủ, các mục tiêu hiện nay đang rất phức tạp. Các mục tiêu về duy trì tăng trưởng, gia tăng việc làm, đảm bảo an ninh lương thực và năng lượng, bảo đảm an sinh xã hội, biến đổi khí hậu... đòi hỏi phải tăng đầu tư và bơm tiền vào hệ thống. Trong khi các mục tiêu về kiềm chế lạm phát, duy trì tỷ giá, đảm bảo an ninh tài chính quốc gia... lại đòi hỏi phải tiết kiệm và giảm bơm tiền vào hệ thống. Đặc biệt, đe dọa đối với hệ thống tài chính và bóng ma của khủng hoảng nợ công sẽ còn đeo đẳng mà hệ lụy tất yếu là tình trạng thâm hụt ngân sách của các quốc gia và những núi nợ khổng lồ của các chính phủ.

Tổn thất lớn nhất với tăng trưởng kinh tế toàn cầu hiện nay, chính là việc đánh mất sự phối hợp của Mỹ, Trung Quốc và Nga như trong giai đoạn khủng hoảng kinh tế năm 2008. Nhờ các gói kích thích kinh tế của Trung Quốc và cam kết hỗ trợ của Nga mà kinh tế toàn cầu đã có một bàn đạp vững mạnh để vượt qua giai đoạn khủng hoảng. Điều này cũng cho thấy một tương lai ảm đạm của kinh tế thế giới, khi các đầu tàu kinh tế như Mỹ, EU, Trung Quốc, Nga vừa suy thoái vừa tách xa nhau, trong khi Ấn Độ hay khu vực châu Á – Thái Bình Dương chưa đủ tiềm lực để kéo vực kinh tế thế giới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- IMF. (2022). *World Economic Outlook October 2022*. International Monetary Fund. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022>
- Walter Frick (2022), “What Will the Global Economy Look Like in 2023?”, December 16, 2022. <https://hbr.org/2022/12/what-will-the-global-economy-look-like-in-2023>
- Elliott, L. (2022). *High interest rates paid by poorer nations spark fears of global debt crisis*. *The Guardian* October 2 2022.
- Paul Wiseman, David McHugh and The Associated Press (2022), “The world will avoid a recession in 2023—but just barely, the OECD says”, November 23, 2022. <https://fortune.com/2022/11/22/will-the-world-economy-enter-recession-2023-oecd-projection-gdp/>
- IPSOS. (2022). *Global consumer confidence remains stagnant*. <https://www.ipsos.com/en/global-consumer-confidence-index-october-2022>
- World Economic Forum. (2022). *Why China is central to global growth*. <https://www.weforum.org/agenda/2016/09/why-china-is-central-to-global-growth>
- WTO. (2022). *Trade growth to slow sharply in 2023 as global economy faces strong headwinds*. World Trade Organization. https://www.wto.org/english/news_e/pres22_e/pr909_e.htm
- Morgan Stanley (2022), “2023 Global Macro Outlook: Inflation Peaks, Growth Slows”, Nov 22, 2022. <https://www.morganstanley.com/ideas/global-macro-economy-outlook-2023>
- The Economist (2022), “What are the prospects for the world economy in 2023?”, Dec 5th 2022, <https://www.economist.com/podcasts/2022/12/05/what-are-the-prospects-for-the-world-economy-in-2023>
- Euromonitor. (2022). *Global Economic Outlook: Q4 2022*. Retrieved from <https://www.euromonitor.com/article/global-economic-outlook-q4-2022>
- OECD (2022), “Economic Outlook: Confronting the Crisis”, November 2022. <https://www.oecd.org/economic-outlook/november-2022/>
- WB (2022), “Global Economic Prospects”, June, 2022. <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>